

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Kernboodschap Wet zorg en dwang

*‘Dwang, alleen als het
echt niet anders kan’*

wet
zorg en
dwang

Kernboodschap Wet zorg en dwang

Inleiding

Ieder mens heeft het recht om in vrijheid te leven en eigen keuzes te maken: zelf beslissen hoe je je dag doorbrengt en waar je woont. Dit geldt ook voor mensen met een verstandelijke beperking of met dementie.

Ze hebben weliswaar zorg en ondersteuning nodig, maar dat moet zoveel mogelijk zorg zijn waar ze zelf voor kiezen. Daar maken de cliënt en zorgverlener samen afspraken over.

Soms kunnen mensen met een verstandelijke beperking of met dementie niet inschatten wat goed voor hen is. Zorgverleners helpen ze bij die keuzes, waarbij rekening wordt gehouden met veiligheid en kwaliteit van leven. Het kan betekenen dat hun vrijheid hierdoor wordt beperkt. Zorgverleners moeten daar zorgvuldig mee omgaan en er alleen voor kiezen als echt het niet anders kan.

Het inzetten van zorg die iemand echt niet wil, is altijd een laatste redmiddel. Het uitgangspunt van de Wet zorg en dwang is dat onvrijwillige zorg niet wordt toegepast, tenzij... De wet geldt niet alleen in

instellingen, maar bijvoorbeeld ook thuis of op de dagbesteding.

Onvrijwillige zorg moet zo kort mogelijk en op de minst ingrijpende manier plaatsvinden. Een zorgaanbieder moet aan de hand van een stappenplan eerst de situatie van een cliënt bekijken. Volgens het stappenplan moet de zorgverlener ook de noodzaak van dwang benoemen en bedenken of er ook nog andere oplossingen zijn. Dit doet hij in overleg met degene voor wie de zorg bedoeld is en de mensen om hem heen, en met de steun van collega's en deskundigen. Zo komen ze tot een besluit over het toepassen van dwang in de zorg. Samen kijken ze steeds opnieuw of de maatregel nog nodig is. Mocht de cliënt of zijn wettelijk vertegenwoordiger het er niet mee eens zijn, dan heeft diegene recht op advies en bijstand door een cliëntenvertrouwenspersoon.

De nieuwe wet regelt ook de opname van mensen met dementie of verstandelijke beperkingen in een zorginstelling. Dit kan besloten worden als zij zelf weigeren terwijl een opname wel noodzakelijk is, of als ze er niet zelf meer over kunnen beslissen.

Voor meer informatie over
De Wet zorg en dwang verwijzen wij
u graag door naar
<https://www.dwangindezorg.nl/wzd>